

Večernik

Leto I. (VIII.), štev. 70

Maribor, sreda, 27. julija 1927

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček, zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno, prejemani v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Demokratski ministri ostanejo v vladi

Kompromis med Davidovičevo in Marinkovičevo skupino — Veliko presenečenje v vladnih radikalnih krogih

BEOGRAD, 27. julija. Včerajšnja seja izvrševalnega odbora demokratske stranke je trajala pozno v noč. Po obširnem referatu Davidoviča in Markoviča o položaju je prišlo končno do sporazuma med obema skupinama in ostanejo demokratski ministri še nadalje v vladi. Zmagalo je namreč oportunistično stališče zunanjega ministra dr. Marinkoviča, ki je naglašal, da stranka s svojim sodelovanjem v vladi ne more ničesar izgubiti, pač pa lahko kontrolira delovanje vlade in močno omeji nasilstva oblasti. Demokratski krogi so trdno prepričani, da Vukičević pri volitvah ne bo dobil več kot 30 poslancev, vsled česar bo njegov položaj tako omajen, da bo moral takoj po volitvah odstopiti.

Stališče demokratov je presenetilo tako vladne kroge kakor tudi pašičevce. Vlada je namreč pričakovala, da se bodo

demokratski ministri odcepili od Davidoviča in se pridružili njej, tako da bi skupno z vladnimi radikali in klerikalci tvorili kader t. zv. četrte stranke, ki jo namerava ustanoviti ministrski predsednik.

Na drugi strani pa so pašičevci pričakovali, da bodo demokratski ministri izstopili iz vlade in prešli v opozicijo, s čimer bi bil položaj Pašičeve skupine proti vladi zelo ojačen.

Presenečeni pa so zelo tudi slovenski klerikalci, ker je Korošec upal, da pride še pred volitvami v vlado.

Za danes popoldne je sklicana seja ministrskega sveta, ki bo razpravljala o političnem položaju. Kakor se govori, nameravajo radikalni ministri zahtevati od demokratskih tovarišev, naj javno priznajo, da so soodgovorni za postopanje vlade.

Ženitovanjsko potovanje kralja Borisa

Zaroka z angleško princezino — Načrti ministrskega predsednika Ljapčeva

Pot bolgarskega kralja Borisa v inozemstvo je izzvala živahne komentare, ne samo v naši, temveč tudi v ostali evropski javnosti in to tembolj, ker potuje kralj v najstrožjem inkognitu pod imenom grofa Rilskega in se varuje o namenu njegovega potovanja najstrožja tajnost.

Ureditev notranjih razmer na Bolgarskem je zadnje čase že tako napredovala, da je postalo vprašanje ženitve mladega kralja zopet najvažnejše bolgarsko državno vprašanje. Prejšnji kombinaciji z rumunsko princezino Ileano in italijansko princezino Giovanno sta propadli v prvi vrsti radi ozirov političnega značaja. Zunanji minister Burov se je prvotno zelo zavzemal zlasti za ženitev kralja Borisa z italijansko princezino. Forsiral jo je tudi sam Mussolini, ki je pričakoval, da bi mogla Italija vsled dinastičnih zvez potem še bolj razširiti svoj vpliv na Balkanu. Zadel pa

je pri tem na hud odpor bolgarskega ministrskega predsednika Ljapčeva, ki ni hotel vezati dinastičnih in političnih interesov Bolgarske z imperijalističnimi stremljenji Italije. Stališče Ljapčeva pomeni nedvomno težak poraz balkanske politike Mussolinija in to tembolj, ker je kmalu osvojil isto stališče tudi zunanji minister Burov.

Ljapčev se trudi, da bi dosegel zaroko kralja Borisa s kako angleško princezino. To je obenem tudi želja kralja samega in ostalih vplivnih faktorjev bolgarskega državnega življenja. Pogajanja z angleškim dvorom so v glavnem že končana in pride baje o priliki prihoda kralja Borisa v London že do zaroke.

Prilodnje dni odpotuje v London tudi ministrski predsednik Ljapčev, da poskusi dobiti tamkaj večje posojilo in pridobiti Anglijo za odložitev bolgarskih reparacijskih plačil.

Pogajanja za likvidacijo Južne železnice v Mariboru

Davi so prispeli v Maribor delegati posameznih delov bivše Južne železnice, da se posvetujejo o likvidaciji Južne železnice. Navzoči so zastopniki Jugoslavije, Avstrije in Madžarske.

Nemško-jugoslovanska trgovinska pogajanja

BEOGRAD, 27. julija. Po poročilih iz Berlina, so bila včeraj trgovinska pogajanja z Nemčijo zaključena. Pogodba bo najbrže podpisana še ta teden.

Italija in Turčija

RIM, 27. julija. »Giornale d'Italia« poroča iz Angore, da so se odnošaji med Turčijo in Italijo v zadnjem času znatno zboljšali. List naglašal, da bo v najkrajšem času med obema državama sklenjena prijateljska pogodba, kateri bodo sledile še nadaljne pogodbe. List opozarja dalje na protitalijansko propagando Francije v Italiji, ki je imela za posledico, da je bila turška javnost popolnoma napačno informirana o Italiji, in poziva zato vlado, naj ukrene vse korake, da napravi konec tej grdi taktiki.

Boj za nasledstvo kneza-primasa

Ob grobu madžarskega kneza-primasa Csernocha se že začel boj za njegovo nasledstvo. Za madžarske monarhiste je osebnost kneza-primasa velevažna, ker je po madžarski ustavi prav in apostolski madžarski kralj le oni, ki sprejme krono iz rok kneza-primasa. Med monarhisti so — kakor znano — struje, ki se tajno in javno bavajo za nadmoč. Vsaka struja že ima svojega kandidata za nadškofovski sedež in že pripravlja v njegov in svoj prilog teren pri Vatikanu. Legitimisti se zanašajo, da je Vatikan na njihovi strani in da bo imenoval za kneza-primasa škofa Hannerja. Tudi svetnik madžarske delegacije pri Vatikanu dr. Justinijan Seregy je resen kandidat.

Strahotni prizori v igralnici v Monte Carlu

Igralec, ki je hotel zažgati igralno mizo. V igralnih dvoranah Monte Carla so se odigrali v terek strahotni prizori. Nekki obiskovalci igralnice, ki je zgubil velike vsote denarja, je nenadoma potegnil iz žepa steklenico z bencinom, zlij bencin na mizo in ga skušal zažgati. Sluge so takoj navalili nanj in mu v zadnjem trenutku iztrgali gorečo vžgalico iz rok. Nato je blaznež zgrabil za samokres in oddal več strelcev v dvorano, ne da bi koga zadel. Razbil pa je več dragocenih zrcal in lestencev. Gostov se je polotila silna panika in so mahoma pobegnili na vse strani. Ko je blaznež postrelil vse krogle, je skočil skozi okno in obležal s težkimi poškodbami na tleh. Prepeljali so ga takoj v bolnico, kjer se bori sedaj s smrtjo.

PROTEST FRANCIJE PROTI SOVJETSKI PROPAGANDI.

PARIZ, 27. julija. Vlada je naročila svojemu poslaniku v Moskvi, naj energično protestira pri sovjetski vladi proti komunistični propagandi v Franciji, posebno v francoski armadi. V zvezi s tem bo francoski poslanik opozoril sovjetsko vlado, da Francija nikakor ne bo sklenila z Rusijo pogodbe glede ruskih predvojnih dolgov.

KOLONIZACIJA DOBROVOLJCEV

BEOGRAD, 27. julija. Sporazumno z ministrom za agrarno reformo je izdal minister za šume in rudnike naredbo glede kolonizacije v Bosni in Hercegovini, po kateri bodo izročeni za kolonizacijo vojnih dobrovoljcev v Bosni ministrstvu za agrarno reformo večji kompleksi.

Silna suša v Južni Srbiji.

V Južni Srbiji vlada sedaj suša, kakršne ne pomnijo že desetletja. Poljski prideniki so skoro popolnoma uničeni. Najžalostnejši je položaj v Povardarju, kjer je nevarnost, da ostane tamošnje prebivalstvo na zimo sploh brez živil. Razni spekulantl že izrabljajo težaven položaj, v katerem se nahajajo kmetovalci in vsak dan povišujejo ceno žividlom.

Ranienc z odtrgano nogo v škornju

Nesreča starega pohorskega drvarja.

Danes dopoldne je pripeljala rešilna postaja v mariborsko bolnico nenavadnega bolnika: mož je zgubil silno mnogo krvi, poleg njega pa je ležala njegova odtrgana leva noga v škornju. Pomoč je bila nujna in so ga okoli 11. dopoldne operirali, vendar je njegovo stanje vsled velike izgube krvi še vedno zelo nevarno.

58letni Josip Štern je sekal sinoči s svojimi tovariši smreke v pohorski občini Ranče in sicer na gozdni parceli posestnika Kumarja iz Hoč. Nesreča je hotela, da se je podsekana visoka smreka mesto naprej, kakor običajno, zvrnila proti pričakovanju nazaj. Še predno se je mogel presenečeni Štern umakniti, ga je smreka že podrla. Padla je s tako silo na njegovo levo nogo, da mu jo je pod kolonom odtrgala. Nesrečnež je padel seveda takoj v omedlevico in je silno krvavel. Kri je lila kar curkoma iz noge. Vsakdo bi pričakoval, da bodo Šternovi tovariši takoj poklicali zdravnika, da nudi siromaku prvo pomoč in ustavi krvavitev. Nasprotno! Oni so smatrali, da je bolje, da pokličejo poprej duhovnika, ki je tudi v resnici prišel in dal bolniku zadnje tolažilo, čeprav bi siromak med tem lahko krvavel.

Šele danes dopoldne so Šterna in njegovo odtrgano nogo, spravljeno v škornju, pripeljali v mariborsko bolnico. Štern je bil vsled velike izgube krvi tako onemogel, da sploh ni mogel govoriti. Le z največjo težavo so v bolnici zvedeli od ljudi, ki so ga pripeljali, kdo je pravzaprav, kako se je zgodila nesreča in zakaj so ga poslali tako pozno v bolnico.

LJUBLJANA, 27. julija. (Zaključni tečaji): Berlin 1352.50, Budimpešta 993, Bukarešt 35, Curih 1095, Dunaj 276.20, Newyork 56.80, Pariz 222.25, Praga 168.60, Milan 308.75.

Tisoč malih stanovanj v Zagrebu

Zagrebski mestni občini je ponudil včeraj zastopnik neke ameriške finančne skupine financiranje izgradnje tisoč malih stanovanj na občinskem zemljišču. Hiše bi postale last občine v 25—28 letih. Omenjena ameriška finančna skupina je zgradila že na tisoče cenjenih stanovanj v številnih mestih Evrope, posebno v Nemčiji. Družba je pripravljena zgraditi stanovanjske hiše v Zagrebu pod pogojem, da občina garantira finančni skupini najemnino v zgrajenih hišah, ki bi znašala 8% obrestovanje vlozene glavnice.

Dva litra žganja na dušek

V vasi Dobričevo pri Mostarju v Hercegovini je stavil kmet Matija Bašić s svojim tovarišem Antonom Jurašem, da popije v dušku dva litra žganja. Čeprav je bil Matija znan kot hud alkoholist, vendar ni nihče verjel, da bo dobil to stavo. Zato se je zbrala skoro vsa vas v krčmi, kjer se je imela izvršiti stava. Matija je nagnil steklenico. Ko je spil že polovico žganja, so ljudje nenadoma opazili, da se je Bašić pričel potiti in da je zavijal oči. Kljub temu pa ni hotel odnehati. Ko je prišel do dna in je ostalo samo še par požirkov, pa se je nenadoma zgrudil pod mizo. Ljudje so mu priskočili takoj na pomoč in ga pričeli polivati z vodo, a zaman. Matija je plačal stavo s svojim življenjem.

Nepošten sodni uradnik.

Tri leta že je bil nastavljen na okrajnem sodišču v Dardi uradnik Gjorgje Nedić, ki je bil splošno spoštovan in priljubljen. V nedeljo pa ga je nenadoma zmanjkalo. Pri Belem Monastiru je prekorajčil državno mejo in pobegnil na Madžarsko. V pondeljek izvršena preiskava v uradu Nedića je ugotovila, da je imel Nedić dovolj razloga za pobeg: poneveril je namreč nad 100.000 dinarjev državnega denarja.

Denar je pripravljen

Kdo ga bo dobil? Oni, ki bodo brez srečke, gotoio ne. Za to naj si vsakdo čim prej preskrbi srečko pri Zadrugi hranilnici r. z. o. z., Ljubljana, Sv. Petra cesta 19.

Prodaja za Maribor pri upravi „Večernika“, Aleksandrova c. 13

E. G. Brat:

Ugrabljeni milijoni

Roman ameriškega Jugoslovena. 70

Ko pa je pogledal na uro, je videl, da je minila sedma. Urno je položil rokopis v miznico, jo zaklenil ter spravil ključek v denarnico. Nato je odšel. Sam ni vedel, kako bi ubil večer najbolje.

Že v hotelski veži je videl plakat varšavskega gledališča. V opero z velikim baletom! Vprašal je vratarja, kako dospe najhitreje do gledališča, sedel na tramvaj in deset minut kasneje je že sedel v prizemlju varšavskega gledališča.

Povsod sijaj, bogastvo, radost in ponos. Poljaki v Varšavi ljubijo dramatično umetnost. Zanje brez gledališča ni življenja. In lahko so ponosni na svojo opero. Tudi Jack je bil navdušen.

Ko pa se je vračal s predstave, mu je bila duša polna divne slovanske glasbe in pred očmi so mu plesale še vedno trume prelestnih ženskih teles, ki se vrte kakor peresca po taktih poljske mazurke, krakovjaka, gajdaka in kakor se imenujejo prastari, večno prekrasni poljski narodni plesi.

In naslednjega jutra si je šel ogledovat zopet Varšavo. Znova je šel pred veličastno prestolico poljskih kraljev, hodil ob mogočni Visli ter se naslajal ob slikovitem pogledu na staro mesto na drugem obrežju.

Z veseljem je pisal nekaj dni vsako dopoldne in vsako popoldne par ur. Urno mu je teklo iz peresa, še lažje ko pred leti, ko se je ubijal za slabo plačo kot ubog žurnalist v Providenci na Rhode Island.

Zvečer je hodil v opero, na balet ali na dramske predstave ter je imel čiste umetniške užitke.

Tako so mu potekali dnevi mirno in lepo. Rokopis mu je naraščal, končno je bil ž njim gotov. Zadovoljen ga je oddal na pošto s pismom.

Potem je živel še sedem dni v Varšavi. Končno mu je postalo dolgčas. O, ko bi imel seboj Polly! Živelo bi se tu kakor v raji. Toda samotnemu je bilo to mirno, brezdelno življenje nezno.

»Dalje moram!« je razmišljal. »A kam v tej zimi?«

Nekega dne je vprašal plačilnega natakara po obedu: »Kako daleč je odtod do Petrograda?«

»Toliko sutki!« se je odrezal flegmatično Rus. Samo 24 ur!

Jack je osupnil, potem pa se nasmehnil. »Samo 24 ur!« Za Rusa preznačilen odgovor. Prostor in čas sta zanj brez pomena. Nikamor se mu ne mudi, nič mu ni predaleč, Rusu, živemu kontrastu Amerikanca, hitečemu vedno v sedmeromiljskih čevljih nervoznega napredovanja.

Že nekaj dni se je učil Jack znova ruske slovnice. Spočetka iz dolgega časa, pozneje z namenom. Naglo se je spomnil pozabljenih ruskih izrazov in fraz. Saj je včasih govoril ruski, ko je živel pol leta v Odesi ter služil za bolniškega strežnika v baraki, v kateri so ležali za kolero oboleli mornarji.

Še pred zadnjim dnem januarja se je z izvoščikom odpeljal preko Visle po železnem Aleksandrovskem mestu skozi predmestje Prago na Peterburški kolodvor. Našel je na vlaku ugoden prostor, si dal prirediti postelj in je prespal vzdržema polovico poti. V Dvinsku so ga zbudili sopotniki, ki so hiteli večerjat. Tudi Jack se jim je pridružil. Par ur nato je zaspal znova, in ko se je zjutraj prebudil, se je vlak že bližal severni Palmiri.

Gačina! Zadnja postaja pred Petersburgom. Ne veliko, a čedno mesto; povsod male pisane lesene vile, dače ter nekaj zidanih poslopij. Sredi velikega parka stoji carski grad. . . . Poleti živo letovišče, zdaj kakor izmrto. Na obzorju se je prikazalo na hribcu veliko poslopje: zvezdarna Pulkova. . . . Še malo časa, in tirišče se je začelo širiti in širiti, ob desni in levi so se množila zakajena poslopja, skladišča, kolodvorski uradi in »kurjerski vlak« je obstal.

Peterburg! Ura je kazala sedem.

XXV.

V Peterburgu.

»Pelji me v hotel Dagmar!« je velel Jack debelemu izvoščiku na kolodvoru, ko se je preril skozi tolpo nosilščikov.

»Vsjo zanjato!« (Vse oddano) je odgovoril rdeče zaripljen imož, tičeč v kosmati šubi (kožuhi) in

z astrahansko kapo preko pol obraza, da je bil videti kakor velika kepa.

»Pa me pelji torej v Severni hotel!«

In male tesne sani so drčale med jato drugih sani, švigajočih dol in gor, preko trgov, mostov, po ulicah in preulkah (zvezah ulic in cest) ter so pribrzele na širni, živi Njevski prospekt. Kmalu so obstale na dvorišču velike hiše.

Jack je zlezal s sani, plačal izvoščika ter se ozrl po hotleskem vratarju. Ni ga bilo. Iz pritične sobe, nad katero je visel lesen hodnik, ki je obkrožal hišo na treh straneh, pa se je prijavila starikava ženska in se mu globoko poklonila.

»Tu imate hotel?« se je čudil Jack

»Ne, meblirane sobe za tujce,« je odvrnila starika in zarožljala s čopom ključev.

»Pokažite!«

Starka ga je vedla po kamenitih, blatnih, obrabljenih stopnicah. Po kotih so ležali kupi smeti, jutranji mrak so jedva za silo razsvetljevale redke plinove luči po umazanih stenah, izza dolge vrste duric pa se je čulo sumljivo prepevanje moških glasov, vreščanje žensk. Jack se je čudil vedno bolj.

Ko mu je starka koncert hodnika odklenila duri, je zagledal umazano, temno luknjo, v kateri so stale le ozka lesena postelja, široka raztrgana zofo, ogoljena univalna mizica z okušenim umivalnikom in v kotu železen obešalnik za obleko.

»V to luknjo naj grem?« je ugovarjal Jack, in šegetal ga je naenkrat na različnih mestih kakor v predslutnji na krvoločne bitke, ki ga pričakujejo v tej mračni izbi.

»Boljše, lepše sobe nimate?« je še vprašal in se okrenil.

»Njet, vsjo zanjato!« je odgovorila starka malomarno in zopet zaklepala duri. Torej vse oddano.

»Pa zbogom!« je dejal Jack in stekel po stopnicah. »Ne, prostovoljno ne bom hodil v luknje.«

Stopil je naglo skozi vežo in stal na širokem pločniku silnega Njevskega prospekta. Cele kolone vozov, do vrha visoko naloženih s snegom in ledom, so se pomikale počasi dalje. Ozrl se je na desno, ozrl na levo: široka cesta, prema ko ravnilo in na obe strane nedogledna. Obrobljena z visokimi palačami, trgovinami, bankami, a po njej drči gor in dol konjski tramvaj, nebroj kočij, sani in raznih vozil.

»Brr! Cesta, ki je kakor nalašč položena za električno železnico, pa trpi tak anahronizem!« je razmišljal Jack ter ustavil prvega delavca:

»Oprostite, prijatelj: zakaj pa v Peterburgu še nimate električne cestne železnice?«

»Zato, ker akcionarji konjskega tramvaja tega nočejo!« je odgovoril delavec.

Mali oglasi, ki služijo poslovne in socialne namene občinstva: vsaka beseda 30 p., najmanjši znesek Din 5.—

Mali oglasi

Zenitve, dopisovanje in oglasi trgovskega ali reklamnega značaja: vsaka beseda 50 p., najmanjši znesek Din 10.—

Lepi lokali v središču Maribora, pripravljeni za skladišča ali delavnico, se dajo v najem. Naslov v upravi. 619

Učenec s primerno izobrazbo, boljših starišev se sprejme v veletrgovino Gaspari & Faninger. — 615

V strojni pletarni, Orožnova ul. 6 se izdelujejo raznovrstne pletenine po najnižjih cenah. Sprejmejo se tudi nogavice v podpletanje. Istotam se sprejme učenka. 589

Vafeljne za sladoled, vseh vrst kekse, biškote in drugo najfinerše pecivo priporoča delikatesna trgovina Franc Kurinčič, Aleksandrova c. 31, poleg glavnega kolodvora. Zaloga slovi te domače tvornice keksov V. Bizjak in drug, Rog. Slatina. 369

Knjige veže od priproste do umetniško dovršene veže solidno in ceno atelje za umetno knjigoveštvo Miho Vahtar, Maribor, Gosposka ul. 24 in 37. 428

Najfinerše čajno maslo

iz sladke pastelizirane smetane od Prve prekmurske mlekarne v zalogi edino v delikatesni trgovini Franc Kurinčič, Aleksandrova cesta 31. 370

Kavarna Park

Ni res, da je zaprta, ampak ravno nasprotno, prijetno je sedeti na senčnem vrtu brez prahu. Dnevno koncert od 16. 1/2 do 19. in od 20. 1/2 do 24. ure

Pristno slivovko, droženko, brinjevec, konjak, rum, vse vrste likerjev, sadnih sokov, špirita, vinskega kisa in kisa za kumarce dobite po ugodnih cenah v trgovini

Gosposka ul. 19

Postrežba točna. — Za obilen obisk se priporoča

Jakob Perhavec

tovarna za izdelovanje likerjev, dezertnih vin in sirupov 423

Prvovrstna čevljarska delavnica

sprejema vse vrste popravila brez izjeme ter izdeluje čevlje in pletene sandale po meri.

Postrežba točna! 580 Gene nizke!

Rudolf Monjac, Maribor, Jurčičeva ulica št. 9

KLISEJE

ZA TISKOVINE, REKLAME, LETAKE, ZA TRGOVSKI PISEMSKI PAPIR, ZA KUVERTE, ZA INSERTE, DALJE KLISEJE ZA RAZGLEDNICE IN PORTRAITE IZDELUJE ZA ENO-ALI VEČBARVNI TISK

„JUGOGRAFIKA“ R. Z. Z O. Z.
LJUBLJANA, SV. PETRA NASIP 23

ZOPET DOŠLO

novo blago, vseh vrst manufakture.

Cene nizke, brez konkurence. — Sukno že od 25.— Din naprej se dobi le pri

I. TRPIN, MARIBOR
GLAVNI TRG ŠTEV. 17.